

Litenät.

I

Nätet går vanligtvis under benämningen stö-stök. Garnet var fört hemsjuntet av lin - tw. Nu användes bomullsgarn. Mellan räckorna är avståndet 5 cm. Nätet är 5 fot djupt och 20 fannas långt. Fisk färdlar användes lampor och lin. Skorp får björstyggar som flöta i grunt vatten, i djupvattnet användes snits. Ben och ringar nyttjas som sväve. Fisk hade innan ännu horn och för att göra detta tyngre inkrabades en sten. Fiskarna snoddes för av svinnar med ngt tagel. Nå tar ännu vara fallet i Skärstad, socken i Lerdalund.

36

37

Fultra

II

Några flötarna kallas
fultra - fultra. De äro oftast
12-15 cm breda och c:a 5 cm i
genomsnittslängd.

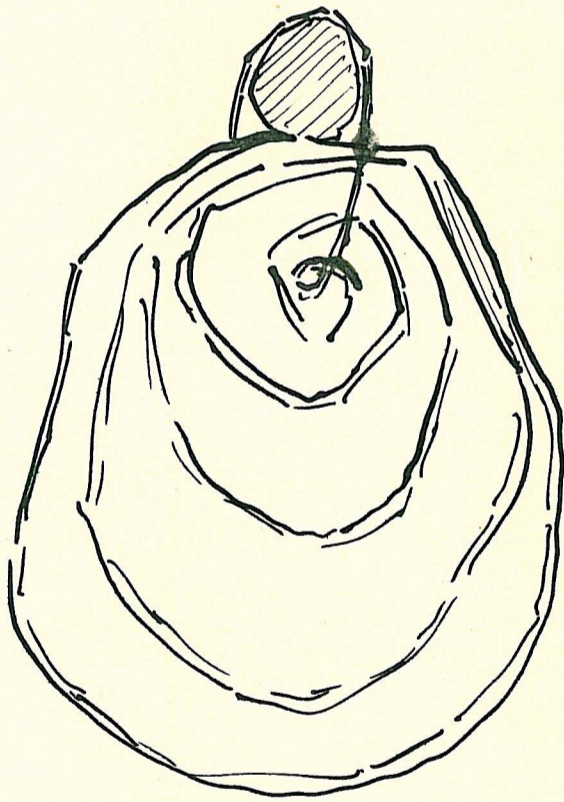
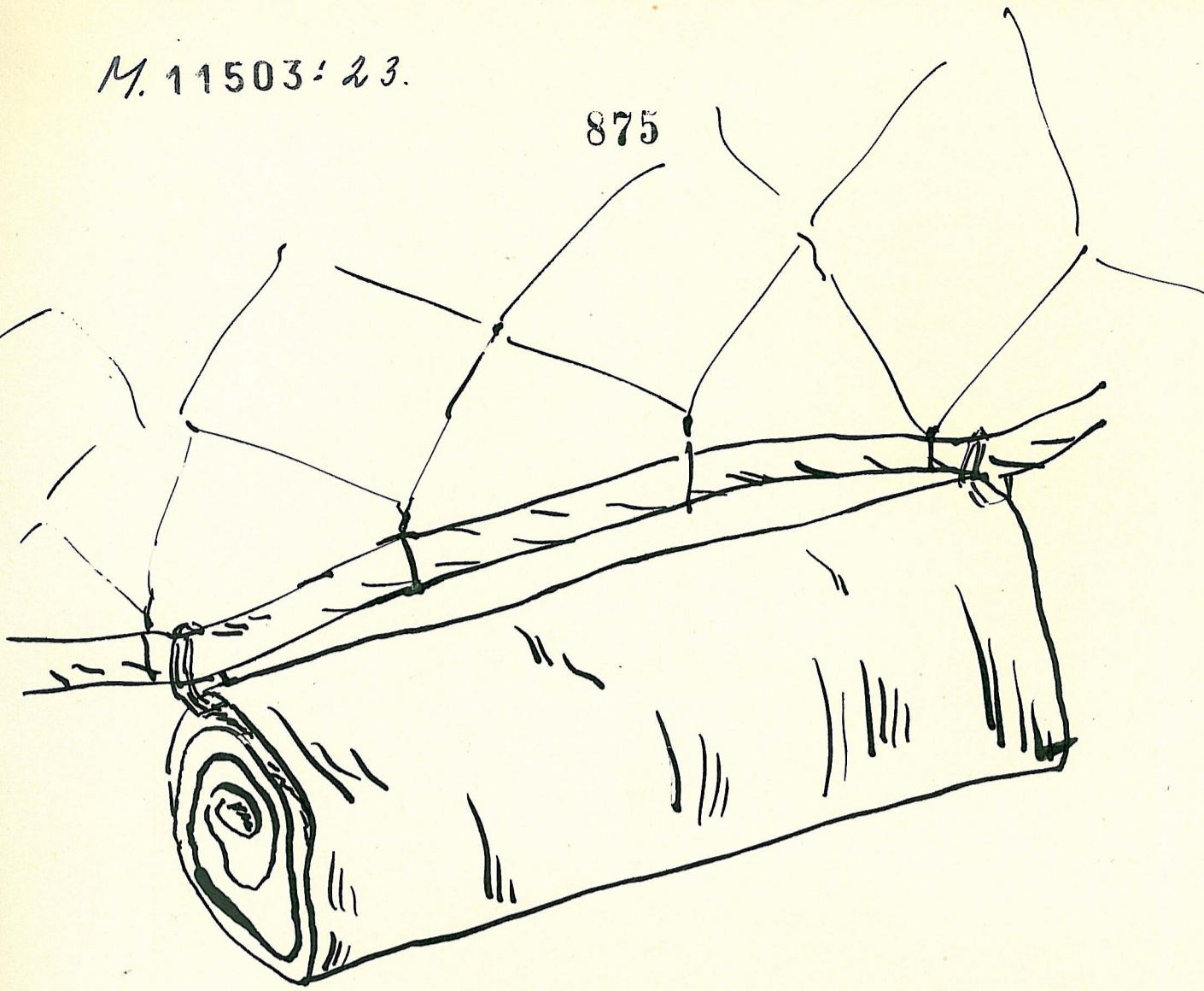

M. 11503: 23.

23

875

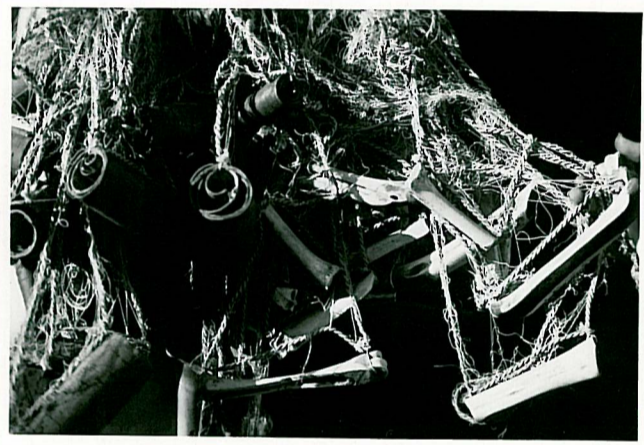
II

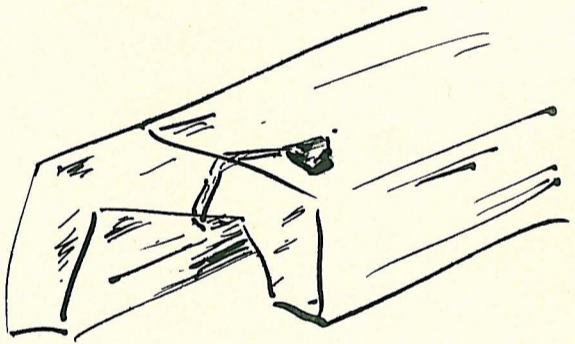
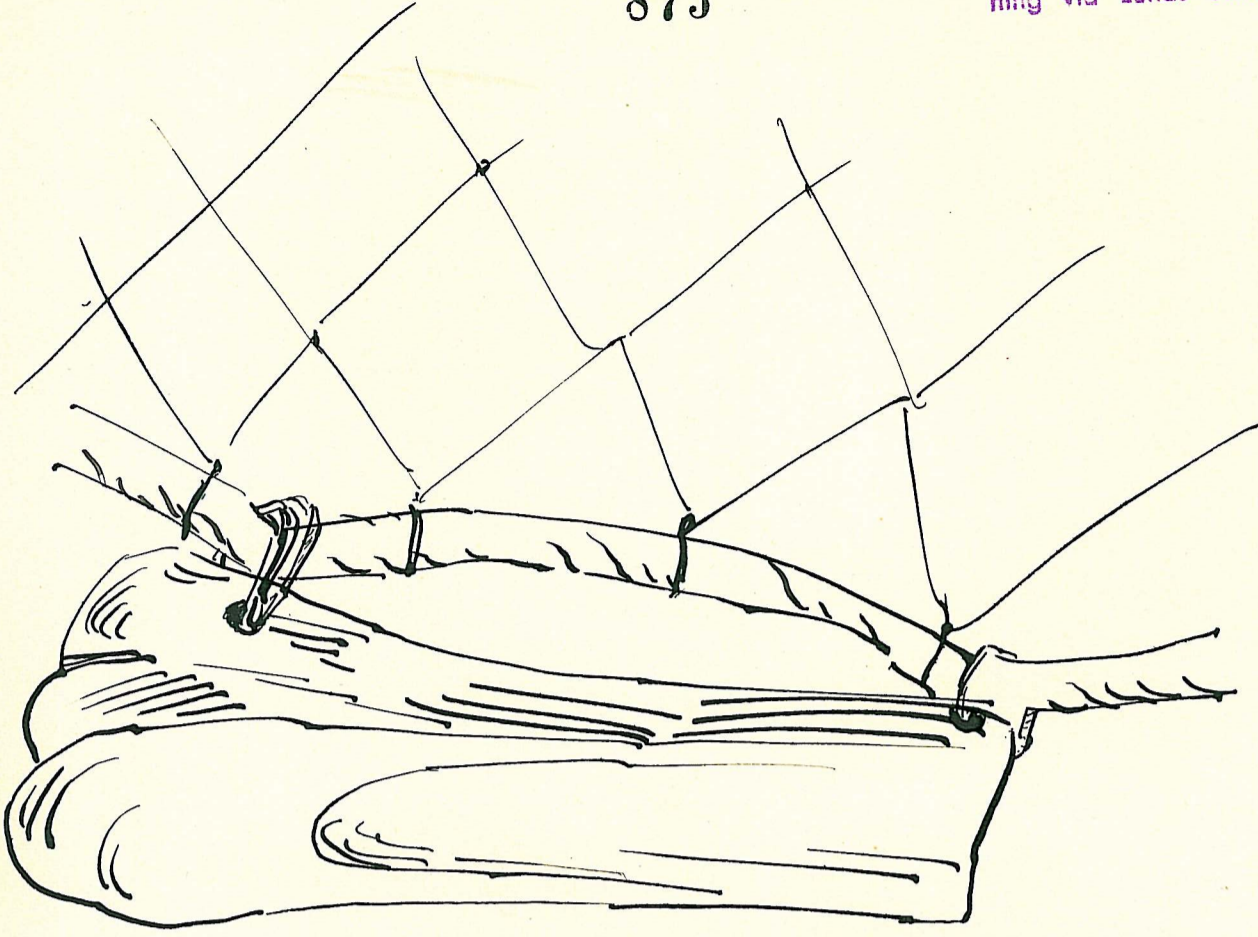
FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet

IIILånke.

Fyll lånke användes
van. - o. van. av varierande längd
15 - 20 cm. Ett hål borras i
var ända. Genom detta trädes en
tråd omkring kernen.

39

Antare.

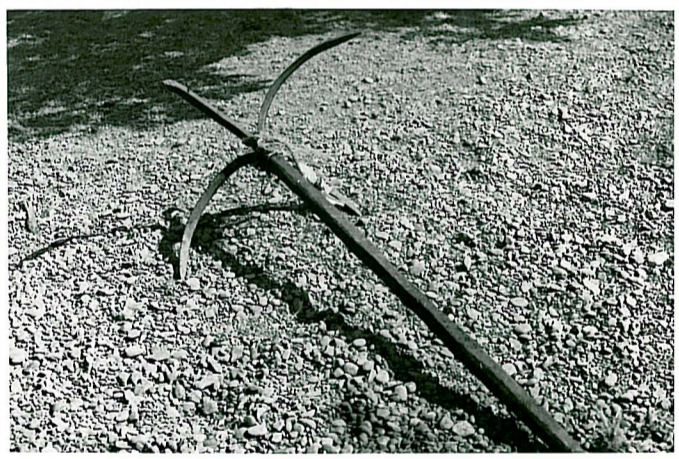
VII

Nålen sätts i en rad -
 "länga". Höggrund 5 mät, sandbotten
 10-15 mät. Vattängan fastsätts
 i ena ändan med ett antare.
 Från ena ändan - ringen å
 antaret löpa tvärs till
 ändköppen - stikan - i rista
 vänt. Från antarets mitt
 går ett rep - tvärs - till en
 vänt vid vattningtan.

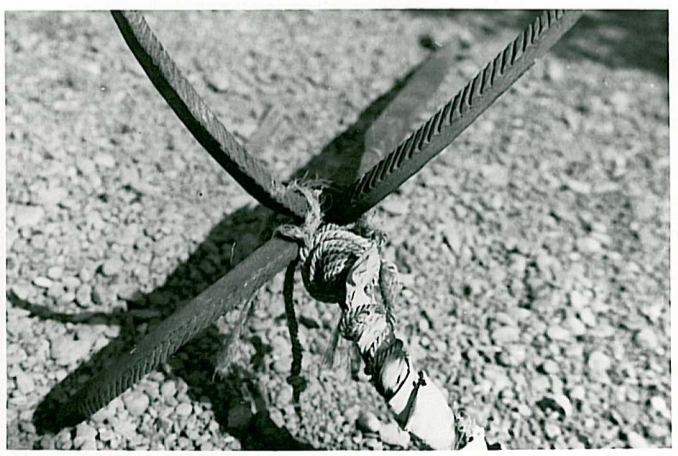
a

Antaret går under
 benämning "nåladragg". Mått
 30 cm. Längd 118 cm.
 Antaret tillhör

Gustavson.

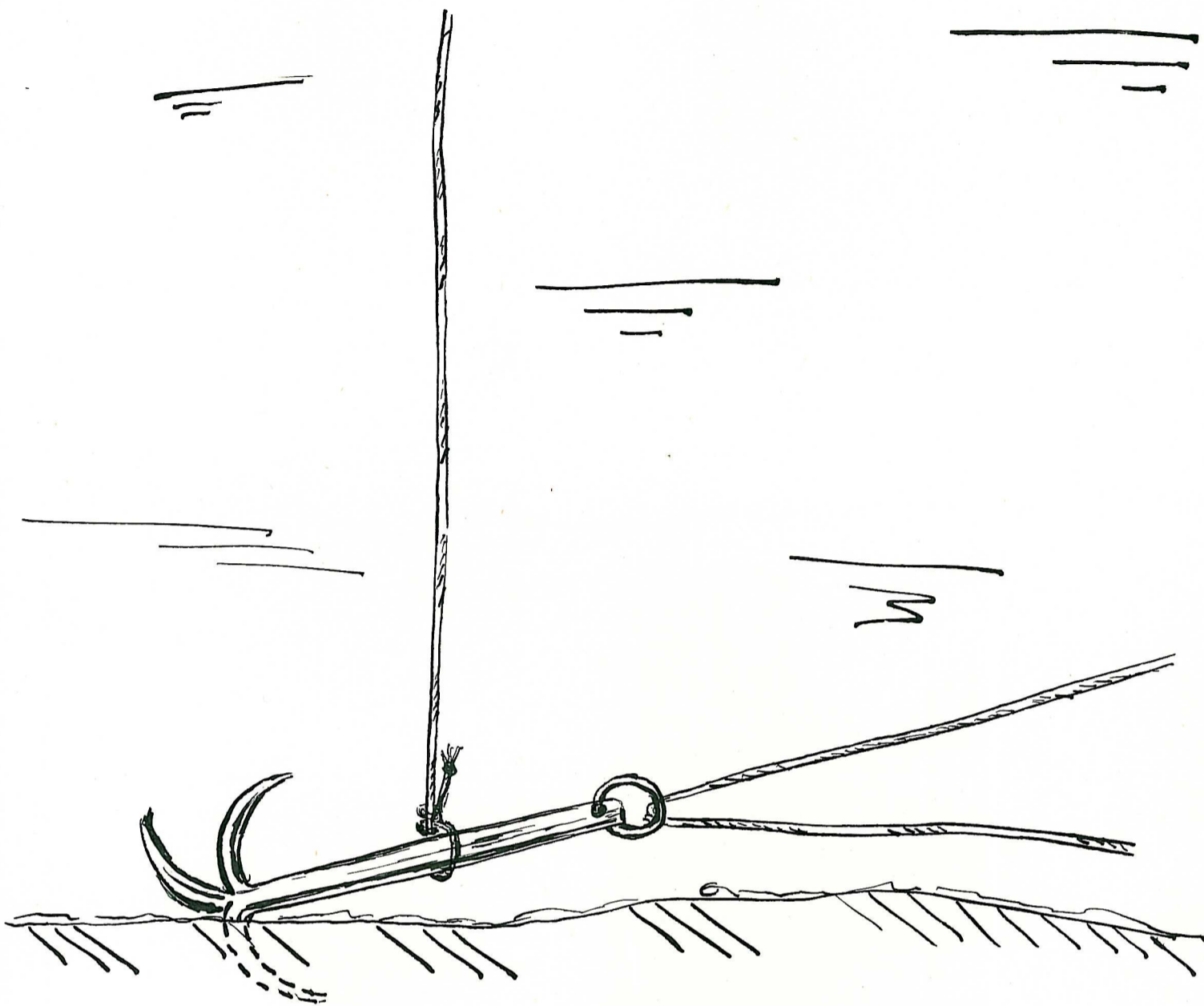
40

41

M. 11503:27.

VII

Σ-η

Gubbe

VII

b

Starkt gjordes för en av järn utan träs med stora små ränne. Horna - kläa - Även av trä. Skarv bunds på båda sidor om stolpen. (Bastrop)

Gubbe förhöjande

Gustavsson.

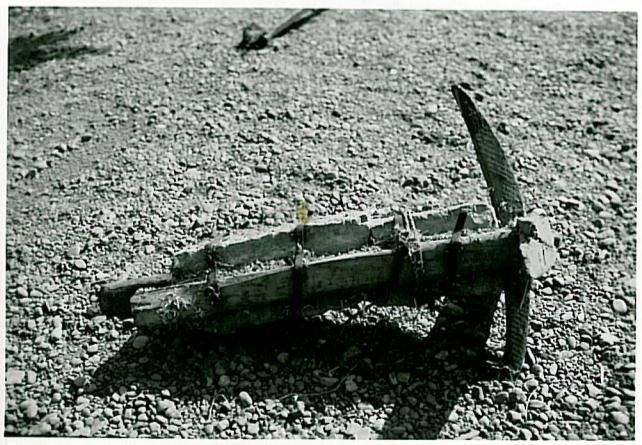
Längd 75 cm.
Bredd 69 cm.

42

43

44

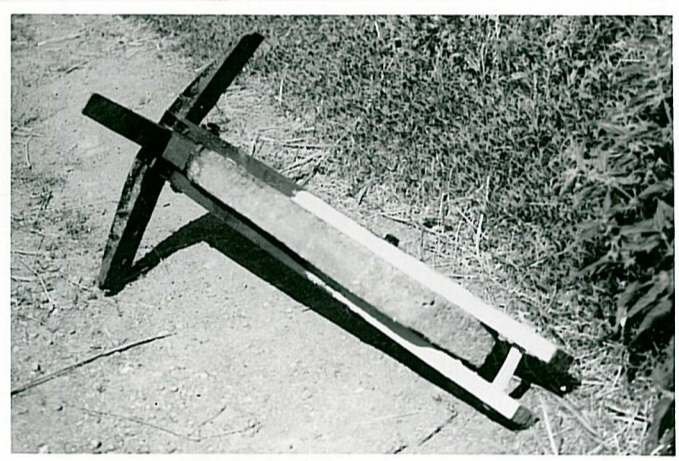
Gubbe

VII

C

Tågubbar med sten-
fånke (vil man gärna ha.
Stenen ersättes ibland med
cementbitar.

45

46

IX

"Våle"

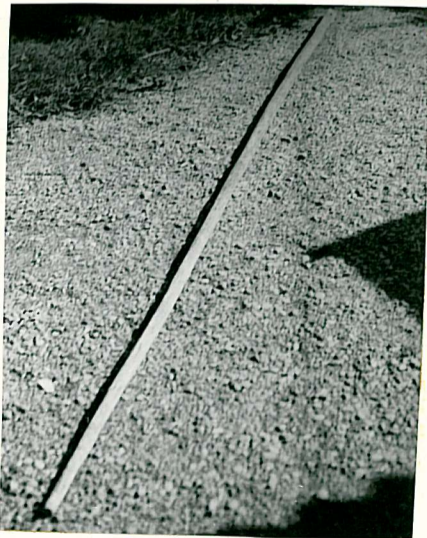
Vålets läge markeras
med en våle. Tjänstgör i
ingen sin ämne som foto.
Vålets längd är varierande - ca 4 m.
Tjänsten i den ända, som var
hopp repit.
Fotos av Gustavssons
våle.

47

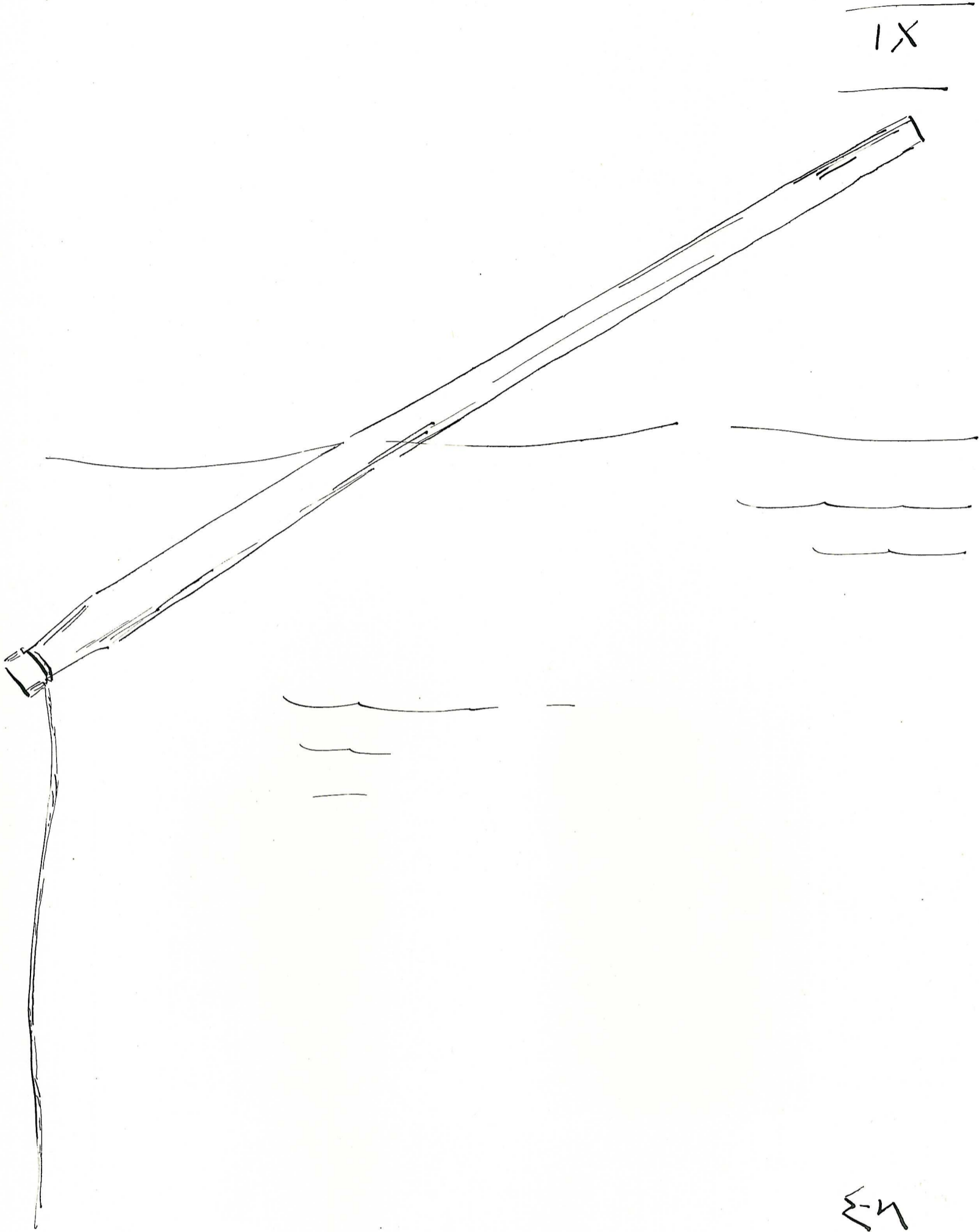
48

49

M. 11503: 31.

875

IX

Σ-4

VIII

Sticka

För att nätet skall kunna
hållas utspänt har man i slutet
på tangen en träpinne - sticka.
Den varierar mest beträffande djup
och går från sju - till under -
femmet!

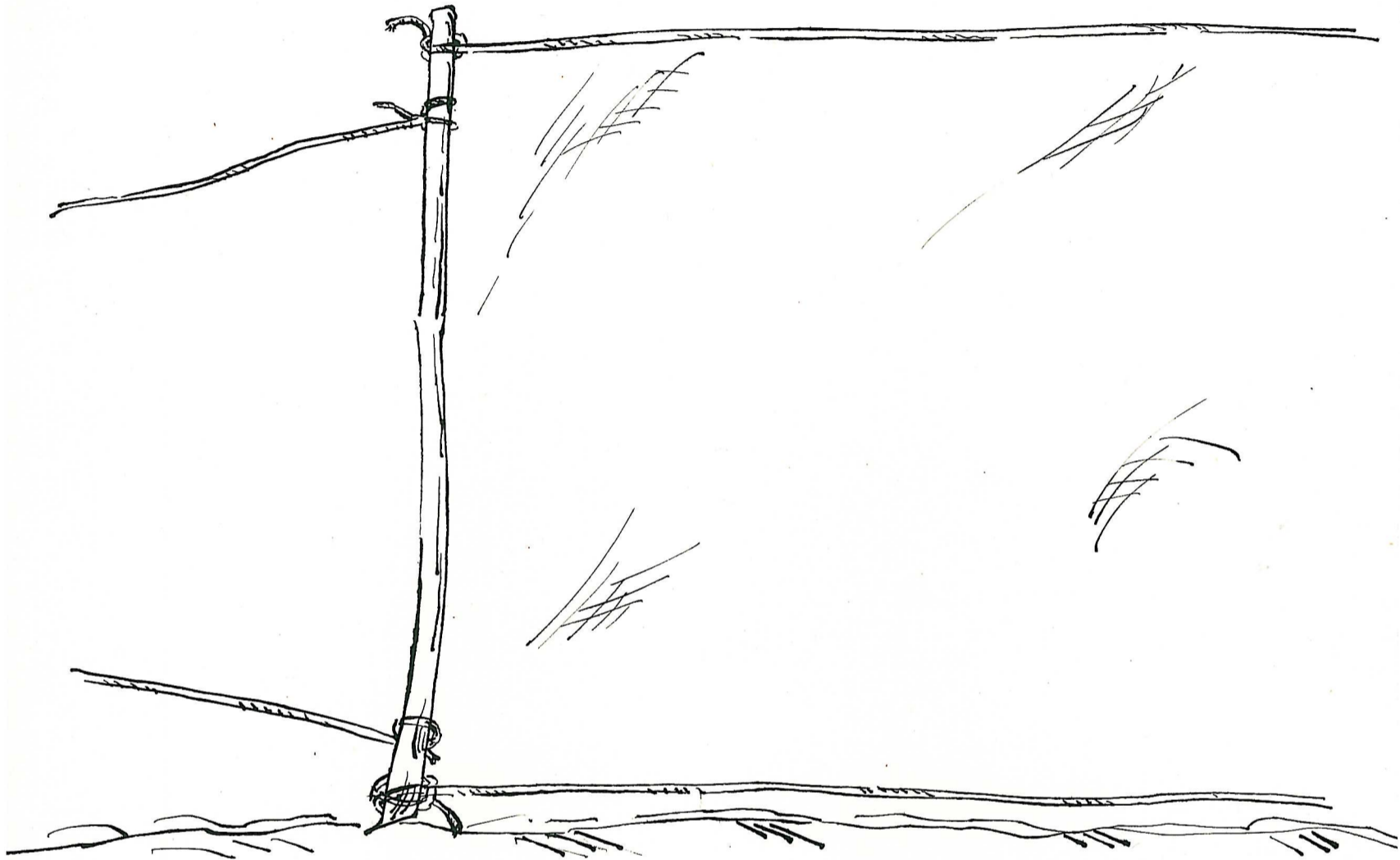
M. 11503:33.

875

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforsk-
ning vid Lunds universitet 33

VIII

Σ-η

Utterslagp.

Det är ej sådige man
använt utterslagp. Vanligtvis har
han man fabriksgjorda plåstraker
— se Lindabals samling! —
För 25-30 år sedan gjorde man
i och sina utterslagp. själv.
Ivenssars av gammal typ.
"Kappren" 65 x 20 cm. Vid ena ändan
fäst ett ränke — en järnbit.
En tredjedel från ena ändan
är en pinn — 1 1/2 dm. lång
fastsatt. Den stöps med spån-
trådar till de olika stömsen. Till
denne pinnas topus en linna,
ofta en kappstråk och från
sjätte utterslagp. utspännes
tråden. Linnen är ca 25 cm.
lång och i denna är fastsatt 10
stafsar — 4-5 fannar långa.
2 fannar mellan varje stafs.

I början gick man tånogs
 land och det utsträddas långa
 ut i vatten. Bottnen måste
 då vara jämn. När fästiden löder
 man lian uttögras från båten.

Det är mycket grönik - vad -
 man får å denna rev. Börjar
 använda bräden i juni. Fästeban
 riktas i augusti och ryggas från
 mot vintern.

50

51

Långrev.

Bilden till
vänster visar
vår sagesman
Custafsson i
färd med att
kroka tafsarna
till långrevet.

52 Till höger: de
krokade tafsar-
na radas upp
på så-kanten.
Underst nä-
bist av en reva-
så.

53

54

Isfiske

X
|
a
|

En vakhuggas
c:a 50 m. från land. Vattnet
förs medelst en tjunga till
något vakh och nästare
står som en bäge.

Det är sållan
Vattnet fryser till och isfiske
med nät förkommer c:a vart
femte år.

M. 11503:38

875:

38

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsforskning
vid Lunds universitet

|
x
|
a
|

h

h

h

h

h

h

h

h

h

Σ-4

Tjuga

X
|
6
|

En lång stång - ofta
två vålar sammanknuten -
användes, då man för ruten
från den ena vaken till den
andra. Det blir en tjuga -
en för tiden en vanlig bestjuga,
foto en träklyka - som hjäl-
per till, då vålarna förs under
is.

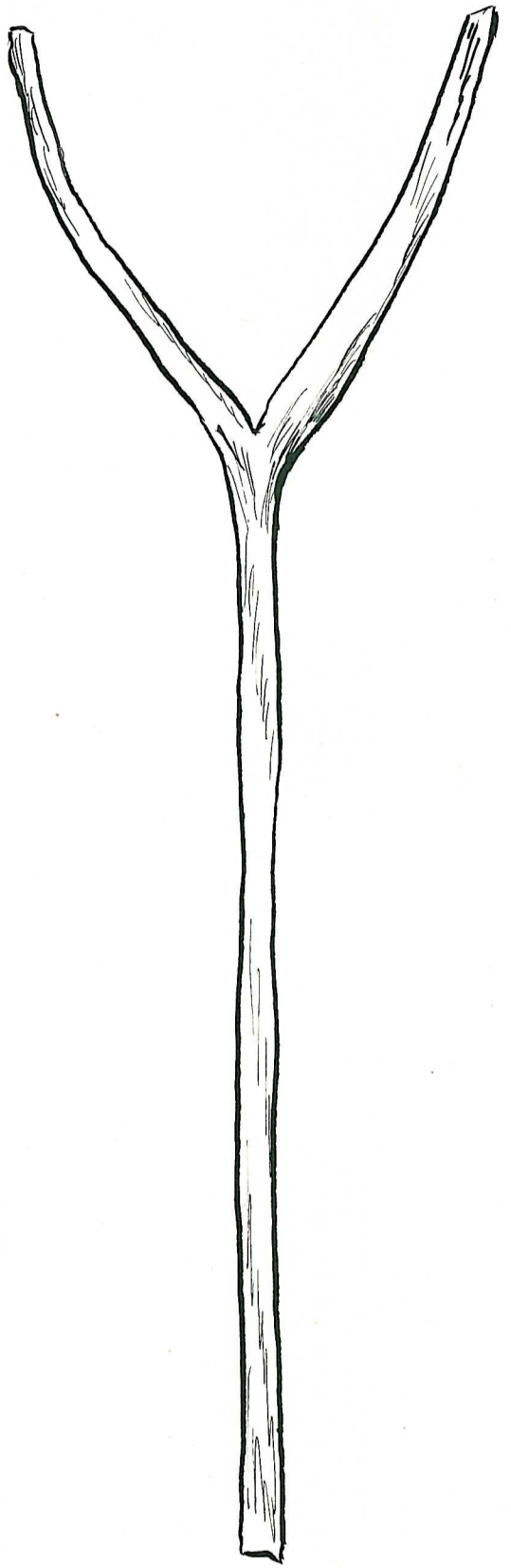
M. 11503:40.

875

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folklivsförk-
ning vid Lunds universitet

40

X.
6.

S.L.

Om not och notdragning.

Vill man träffa
öfolket - åtminstone den man-
liga delen - gör man det i
något fall på his bäst nere
vid hamnen. Det skulle
kunna skrivas en öns
kulturhistoria i snitt om
denna samlingsplats för mt.
bytet av åskiter om väder
och vind, om terrasser och
indragning av elektriskt gas,
om fiske och om öns
olyckliga båtaffärer. Låt
oss em. inte tro att det
andliga livet är särskilt
intensivt eller forcerat
när folket träffas. Mannar-
na är längsamma i
väntningen. Tyvärr kanske
vi får skriva en stor
procent av plöheten på
turismens konto. De full-
vuxna karlarna lochas av
det lättjefulla, dagdrivar-
livet ner vid hamnen,
där de invänta Notala
Express, Stjörnsops eller
Höbebåtarnas ankorst
och om lychan är den
bevågen tjäna nytt till
15-20 kronor för en skjut
med sina Remmalag punkt
ör. Kvinnorna är de som

bli lidande på affären: de
 få själva klara den jämför-
 ligt största andelen av
 jordbruket- och trädgårdsarbetet.
 Även om man icke med-
 räknar lundhillsarbetet anses
 ju de fört nämnda prestationer-
 na i regel kräva sin egen
 man och följden bli här
 överanstängning, bitterhet och
 därmed följande disponibilitet
 för neuroser, särskilt om de
 serveras i den för ömnen-
 liteten över lundhills karaktäris-
 tiska former av estetiska
 drovrörelser. Pingstvännernas
 rotfasthet på ön är betydande.
 Alltroy i Bay
 ville vi träffa en lämplig
 meddelare för öns notdragning
 och alltör bejivo vi oss med
 till kammen, där uppteck-
 naren åtskilliga pömrar
 skött vid notadrätten med
 en kasse i handen för den
 bestillda rödingen. Turisterna
 ha ännu inte börjat dagens
 översvämningens försök: det är
 lugnt och svaltt denna
 morgon. Borta på ett pen-
 malby uppteckade jag en
 lång gentleman, sträckt
 på den röda plyschen med
 mössan över öronen och en
 järnhöpningsknäpp av järn i

munstycke. Jag känner honom
väl just på grund av smygarna
som jag i omdömet besträvat
under flitiga gratis-skjutningar
i min barndom. Det är
Sven Nilsson i Hlabovället
och han är mannen som
vi söker. Sven är deligare
i noten som hänger till
tork borta vid uppgången
till Turisthotellet:

Jag vet att Sven
har dragit i natt
och är nog öfver
att fråga om re-
sultatet. Sven
ser sig generat
omkring, spottas
en bråk ställe

55

f. d. Mixture om ett hål i den vi-
kstinfärgade sandraden - öfolket
har genomgående dåliga tander-
och säger med låg röst: "Vi
geck lunnan". ["Få hund" = få ingenting.]
Jag ber honom gå med till
noten och ge mig några
upplysningar o. Sven är
genast färdig att demonstrera.
Min kollega är i färd med
att avplåta noten o. Sven
ser intresserat på. Vi gör
först en liten intervju om
de olika notatätterna.
På östra stranden finns
icke mindre än 8 stycken:

i norr vid Sandudden, därefter
i Estra, Lunn, Kumaby (Kumlaby),
Vrielösa, Hamnen, Stybyas (Stigby),
o. Älvinne; på västra sidan ha
vi Rönäs [därmed slutade Svens
kyrka att fungera: "Si ja feshas ja
bara på den här sidan". Den in-
aveln!]. Fisherätten är lika
med markerätten men någon
definitiv uttjyngelse har
aldrig träffats. Den fiske-
rätt som mestjyng kronans
ägor arrenderas ut.

En not är en
dyrbar historia och vanligen
är man 8 personer i varje
notlag. Man arbetar på
i skift med 4 varannan
kväll. Det förekommer givet-
vis också att endast 2
personer ha slagit sig drop
om en not, vilket är fallet
med Sven och hans med-
fiskare.

Man drar när
mörkret faller på. Varje
drätt tar ungef. 1 timma.
Den vanligaste fångsten är
silk och piklöjn samt
under hösten fram till
jul Rödning (den stora bokstaven
omedveten: var och en som ätit
rödning förstår den!) och alorre.
Den not vi
nu ska se på är en fjernot.

Notens längd är 25 m. pr arm.
Kilen är 5 m. lång; vid bröstet
är den 20 fot djup.

Armens minsta
djup (vid barnet)
är 7 fot. Barnet
är den ring var-
med armen av-
slutas om i vilken

krokarepet fästes. 56

Kil.

Svens not hade moderna barnen
av cykelfälgar men vid Eosta nota-

drätt fanns den
gamla typen kvar.
De två fotona här-
under visa Svens
barnen. A repre-
senterar en för-
gångstyp, där de
prutade riper är

57 Kil: detalj

bebehållna, samt den helt nya
typen där cykelfälgens sticlakar
sitta kvar. Den äldre typen är
gjord av vittra
granrötter eller av
ene. Ringen sam-

58

59

A: barnen

B: barnen

manhålls av rep och är för-
sett med pärlor av sten.

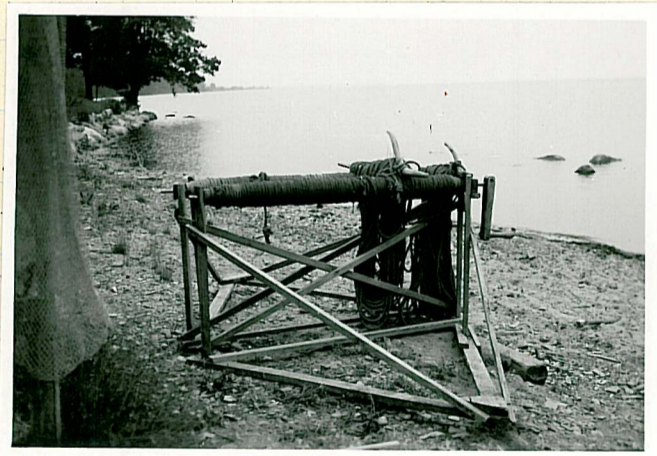
Maskstoleken hos rep-
arnas är olika. 3
groolekar finns: vid
brödet 15 mm. mellan
kuntarna, därnäst
20 mm. och vid barmet
25 mm. mellan kuntar-
na. Materialet är 9-
trådigt bomullsgarn
nr 12.

Notarepen 60 C: bärne.

är i 2 längder: det första på
rullen kallas rullarepet och
är 175 famnas långt, materialet
är manilla el. kampa. Därefter
följer krokarepet, som är
50 famnas långt och av
koko.

För 20 år sedan
drog man alltså för hand.
Nu använder man spel

(med undantag
för krokarepen
som dras in för
hand jott.) be-
stående av en
rulle på järnaxel
med den uppsatt
på en träställning.

61 Spel.

Bilden visar 2 spel med rullarna
mot varandra. Rullens längd
är 160 cm., diam. är 8 cm. Trästäl-
lingens höjd är 90 cm.; på marken

bildar den som synes en tri-
angel vars bas är 165 cm.
och höjt 145 cm. - Obs. på
pullarna de två notakrokar-
na av ene, som användes
när man ^(all) hänger upp
krokanpen.

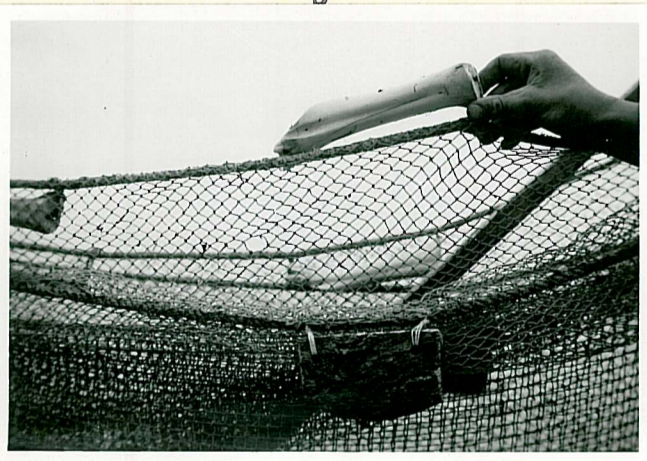
Vid bröstet sitter
ett flöte av trä som kallas krä-
ka och ett sänke av horn, "kalos-
hornet" ("kalorhornet ho går på
botten och kräka ho flyter").

Kräkan består
av tre delar, 2
lika stora halv-
cirklar, 35 cm.
länga vid basen
o. 18 cm. största bred
samt 2,5 cm. tjocka,
och en liten tri- 62

angelformig lapp som skiljer de
två ändar åt. Triangelstyckets
bas är 14 cm.

Trin talnen
användes kokos. Flötarna äro
av trä och (modernare) kork
(stolek 15 x 15 cm.), sänkerna
ben (fjör horn).

Någon "sugga"
att lägga upp fören
på vad Sven inte
pett. Däremot an-
vänder man no-
tabår, som är
tillverkat av ek

och består av
2 st. 210 cm.
långa stövar
och 8 st. 70 cm.
långa tvärliggande
kippor.

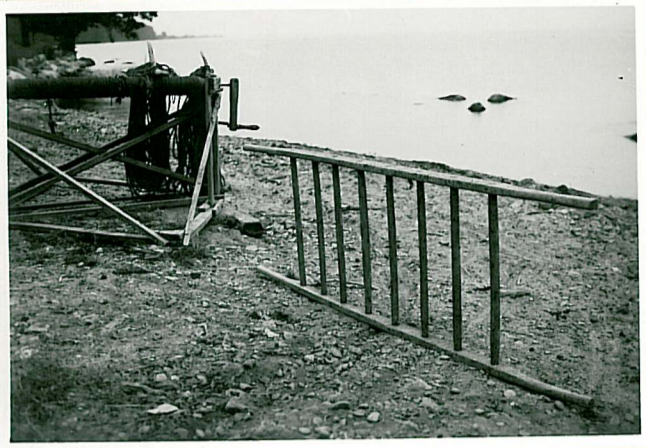

65

Ställningen
där noten hänges
upp kallas
"galge", "nota-
galge". Den be-
står av 9 st.

2 - 1½ m. långa

stövar placerade med 2 m:s
mellanrum. Den första i
ordningen är dubbel o. försed
med storkäpp bakhät (lik som
nr 4). Den äldre typen har
pinnar av trä. Sven har 7-
tumspik, men Ersta drättes
notagalge har
träpinnar.

64

67

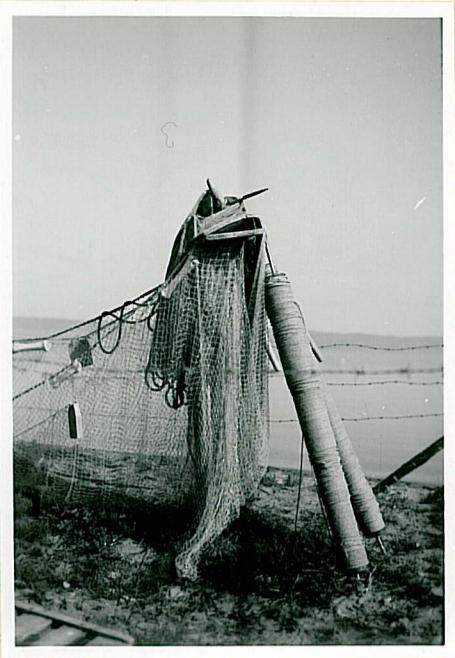
Finnnot.

Bilderna på nästa
sida ger en före-
ställning om Ersta-
notens övriga ut-
rustning: kråka,

66

Salze: debaly.

pullar med pullarep,
sänken (ben), flöten
(träplattor och kok-
skivor) samt övert
på galgen krokarepen
av kokos.

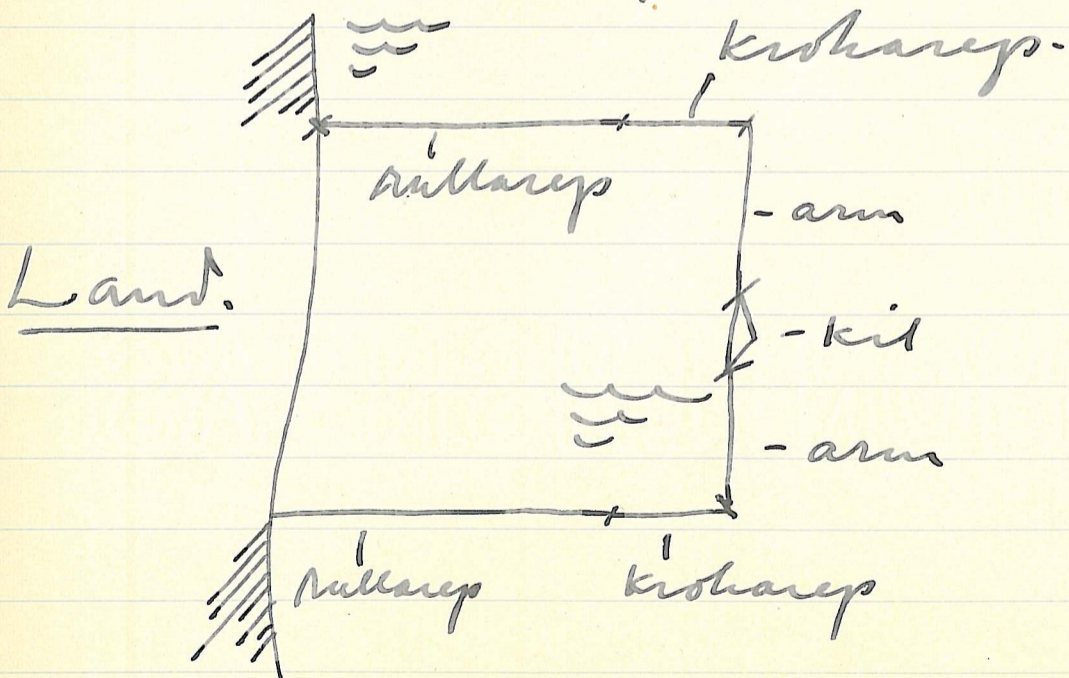
På östra

sidan av ön bindes
nörta ännen, osv.

68 Galge

vänstra (ansiktet mot
rotten!) pullarepet,
i land, varefter man

från båten kanha i först hela
pullarepet och krokarepet i
sak linje; sedan vänder man
och går parallellt med land tills
sista armens bärne är satt,
varpå man går rakt på land.
Sedan dras pullarepen in på
spel och först när krokarepen
är inne börjar man värma
sig varandra så att armarna
sluta om fångsten.

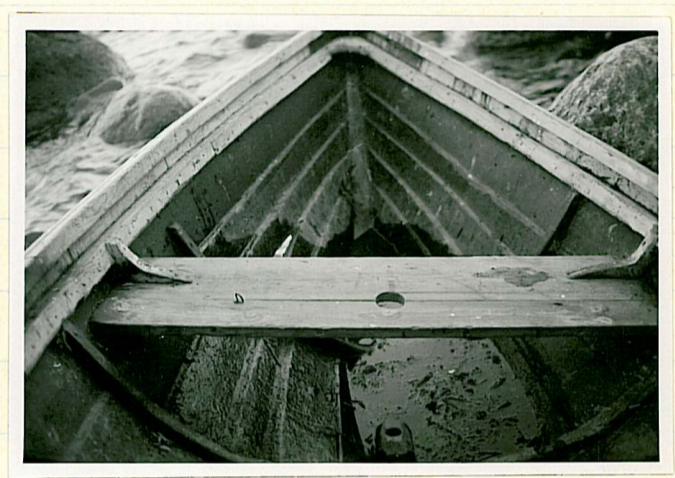
*Vismjö
stigby*

FOLKLIVSARKIVET
Institutionen för folkv.forsk-
ning vid Lunds universitet

Båttyper

69

70